"MUSİQİ DÜNYASI" VƏ YA İNTELLEKTUAL TREND-MAYNİNQ[1]

"Musiqi Dünyası" elmi-nəzəri jurnalının baş redaktoru və naşiri, Üz.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının "Azərbaycan ənənəvi musiqisi və müasir texnologiyalar" kafedrasının müdiri, Əməkdar incəsənət xadimi, sənətşünaslıq doktoru, professor Tariyel Məmmədov ilə

İNTERVYU-DİALOQ

2024-cü ildə "Musiqi Dünyası" akademik musiqi jurnalının dərc olunmasının 25 illik və 100-cü nömrəsinin dərc olunmasının yubileyi qeyd olunur.

"Musiqi Dünyası" beynəlxalq, elmi-pedaqoji, tənqidi-publisistik, mədəni-maarif jurnalı 1999-cu ildə Azərbaycan Respublikası Bəstəkarlar İttifaqı və Üz.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyası tərəfindən təsis olunaraq bu günə kimi fəaliyyət göstərir. Yarandığı ilk

«MUSIQI DÜNYASI» ИЛИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЙ ТРЕНД-МАЙНИНГ

ИНТЕРВЬЮ-ДИАЛОГ

с главным редактором и издателем международного научно-теоретического журнала «Musiqi dünyası», заведующим кафедрой «Азербайджанская традиционная музыка и современные технологии» Бакинской Музыкальной Академии им.Уз.Гаджибейли, Заслуженным деятелем искусств, доктором искусствоведения, профессором Тариелем Мамедовым

В 2024 году журнал "Musiqi Dünyası" ("Мир музыки») отмечает две знаменательные даты – юбилейный 25-й год издания и выход в свет 100-го номера.

Международный, научно-педагогический, критико-публицистический, культурно-

[1]См.: Шереметьева С.О., «Интеллектуальный тренд-майнинг, как одно из современных направлений лингвистических исследований». «Вестник Южно-Уральского Государственного университета», Серия «Лингвистика – 2019 , т.16 №2,с. 44-50, https://cyberleninka.ru/article/n/intellektualnyy-trend-mayning-kak-odno-iz-sovremennyh-napravleniy-lingvisticheskih-issledovaniy/viewer

gündən bu günə kimi jurnalın baş redaktoru Əməkdar incəsənət xadimi, sənətşünaslıq doktoru, professor Tariyel Məmmədovdur. «Musiqi Dünyası» jurnalı ölkə və xarici musiqişünaslığın inkişafının əsas istiqamətlərini işıqlandıran Azərbaycanın nüfuzlu dövrü nəşridir. 18 sentyabr 1999-cu il tarixində Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin görkəmli şəxsiyyətləri – milli bəstəkarlıq məktəbinin banisi Üzəyir Hacıbəylinin və onun silahdaşı bəstəkar və dirijor Muslim Maqomayevin doğum günlərilə bağlı, ölkədə təntənəli şəkildə qeyd edilən "Milli Musiqi günü"ndə jurnalın ilk nömrəsi dərc olunmuşdur.

Bəsətkarların yaradıcılığını, ənənəvi ifaçılığı, musiqi pedaqogikasını, musiqi sənətinin janr problemlərini, musiqi leksikologiyası, interpetalogiyası, musiqi şərqşünaslığı, türkologiyası və s. məsələləri işıqlandıran həm tarixi-nəzəri, həmçinin də tətbiqi, fənlərarası xarakter daşıyan məqalələrin dərc olunmasına istiqamətləndirilən jurnalın redaktor strategiyası böyük maraq doğurur.

"Musiqi Dünyası" elmi-nəzəri jurnalının diqqət mərkəzində – Azərbaycanın və dünyanın parlaq musiqi həyatıdır. Jurnalın beynəlxalq ictimaiyyətə inteqrasiya olunmasına istiqamətləndirilən fəaliyyəti xüsusilə qeyd olunmalıdır. Məlumdur ki, beynəlxalq akademik və naşirlik təcrübə və trendlərdə iştirak elmi jurnalların nüfuz və səmərəliliyinin, o cümlədən Index Copernicus, Scopus və Web of Science indekslənmə bazalarına daxil olmasının başlıca göstəricisidir. "Musiqi Dünyası" elmi-nəzəri просветительский журнал «Musiqi dünyası», учредителями которого являются Союз Композиторов Азербайджана и Бакинская Музыкальная Академия им.Узеира Гаджибейли. С первого дня своего существования по сегодняшний день главный редактор журнала доктор искусствоведения, Заслуженный деятель искусств, профессор Тариель Мамедов. Журнал «**Musiqi Dünyası**» является авторитетным научным периодическим изданием Азербайджана, освещающим ведущие направления развития музыковедения как в стране, так и за её пределами. 18 сентября 1999 года – дата выпуска первого номера журнала, которая была приурочена к Дню Музыки, торжественно отмечаемому в стране в связи днями рождения двух выдающихся личностей азербайджанской музыкальной культуры – основателю национальной композиторской школы Узеиру Гаджибейли и его соратнику композитору и дирижёру Муслиму Магомаеву.

Вызывает огромный интерес редакторская стратегия журнала, ориентированная на публикацию статей как историко-теоретического, так и прикладного, междисциплинарного характера, на освещение композиторского творчества, традиционного исполнительства, музыкальной педагогики, жанровых вопросов музыкального искусства, вопросов музыкальной

jurnalı hazırda SCIENCE İNDEX informasiya-analitik sistemində indekslənir, РИНЦ (Rusiya elmi sitatgətirmə indeksi) – Rusiyanın elmi sitatgətirmə milli biblioqrafik verilənlər bazasına daxildir.

Apardığımız intervyu-dialoqun prioritet məqsədi bizim həmsöhbətimizin elmi naşirlik sənətinin müasir tendensiyalarına münasibətini öyrənmək idi. Ömrünün 25 illini elmi-naşirlik sahəsinə həsr edən professor Tariyel Məmmədovun fəaliyyətinin üzvü nəticəsi kimi müəllifi olduğu “**Milli Yaddaş İnstitutu**”nun yaradılması ideyasını göstərmək olar. Bu barədə bir qədər sonra söhbətimizi davam edəcəyik.

– **Yeganə Əliyeva:** Tariyel müəllim, 2024-cü il Sizin üçün çox əlamətdardı. 2024-cü ildə 75 illik yubileyiniz, bununla yanaşı çox illik elmi-yaradıcı fəaliyyətinizin bəhrəsi olan “Musiqi Dünyası” elmi-nəzəri jurnalının fəaliyyətinin 25 illik və 100-cü nömrəsinin dərc olunmasının yubiley tarixləri qeyd olunur. Sizi bu əlamətdar tarixlərin qeyd olunması münasibətilə təbrik edir, gələcək işlərinizdə uğurlar arzulayırıq!

Beləliklə, ilk sualımız: 25 illik fəaliyyət dövrünə nəzər salsaq “Musiqi dünyası” jurnalı hər zaman ölkə musiqişünaslığı sahəsində elmi fikrin generatoru olub. 1999-cu ildən bu günə kimi jurnalda dərc olunan elmi və elmi-populyar məqalələr, publisistik və maarifçilik xarakterli mətnlər milli sənətşünaslıq elminin inkişaf təmayül və istiqamətlərini müəyyən edib, nəticə etibarı ilə “intellektual trend-mayninq” missiyasını həyata keçirib. “Musiqi Dünyası” лексикологии и интерпретологии, музыкального востоковедения и тюркологии и др.

В центре внимания научно-теоретического журнала «Musiqi dünyası» – яркая музыкальная жизнь Азербайджана и всего мира. Важно отметить направленность журнала на международную интеграцию в сообщество научных журналов. Известно, что современные тенденции международной академической и издательской практики определяют авторитетность научных журналов их включением в крупнейшие индексационные базы данных рецензируемой литературы таких международных платформ как Index Copernicus, Scopus və Web of Science. Журнал «Musiqi dünyası» индексируется в информационно-аналитической системе SCIENCE İNDEX, а также входит в РИНЦ – национальную библиографическую базу данных научного цитирования России.

В ходе интервью-диалога нашей приоритетной целью было узнать отношение н**ашего собеседника** к современным тенденциям научно-издательской деятельности. За плечами профессора Т.Мамедова 25-летний опыт в научно-издательской сфере, в результате которого родилась идея о создании в Азербайджане «Института Национальной Памяти». Об этом мы еще поговорим.

– **Егана Алиева:** Тариель муаллим,

elmi-nəzəri jurnalının yaradılması ideyası necə gündəmə gəldi? Onun istiqaməti və oxucu auditoriyası necə müəyyən edildi?

– Tariyel Məmmədov: *Belə bir jurnalın yaradılması ideyası 1989-cu ildə ağlıma gəldi. Jurnal 10 il sonra yeni minilliyin ərəfəsində işıq üzü gördü. Həmin dövrdə bir çoxları milleniumun qeyd edilməsinə hazırlaşır, digərləri isə onun gəlişinə qorxu və ehtiyyat hissi ilə yanaşırdılar. Cəmiyyətdə xaos və çıxılmazlıq, sabaha inamsızlıq atmosferi hökmranlıq edirdi. Məhz belə bir durumda "Musiqi dünyası" jurnalının ilk nömrəsi işıq üzü gördü. Həmin dövr həqiqətən çətin bir dövr idi. Mənim ideyalarımla birgə məni çoxları idealist hesab edirdi.*

İxtisaslaşdırılmış jurnalın yaradılması barədə ideya 1989-cu ildə doktorluq dissertasiyamın müdafiəsindən sonra yarandı. Lakin jurnalı yaratmaq və formalaşdırmaq böyük əmək tələb edən çətin prosesdir. Jurnal yaratmaq yalnız onun məqsədini, vəzifələrini, strategiyasını müəyyən etməkdən, onun nəşrindən, yaradıcı insanlar və elm xadimlərilə əlaqələrin qurulmasından ibarət deyildir. Əslində bu, bütöv bir istehsalatdır. Ola bilsin ki, kimsə desin ki, burada nə çətin iş var ki? Lakin bu 25 il ərzində mən anladım ki, jurnalın nəşr olunması yalnız onun birinci və ya digər nömrələrinin dərc edilməsindən ibarət deyildir. Jurnal gərək aprobasiya olunub sınaqdan keçsin. Ən əsası odur ki, kolleqalar tərəfindən tanınmalıdır. Faktiki olaraq, jurnal gərək xalqın səsi olsun.

2024-й год для Вас очень знаменателен и является знаковым. Во-первых, в 2024-ом году Вы отметили свой 75-летний юбилей. Кроме того, Вы готовитесь к другим знаменательным датам – 25 лет со дня издания и выходу в свет 100-го номера журнала «Musiqi dünyası», который по сути является детищем Вашей научно-творческой деятельности. Мы Вас поздравляем с этими памятными датами и желаем дальнейших успехов!

Итак, наш первый вопрос: если мы обратим внимание на всю 25-летнюю историю деятельности журнала «Musiqi dünyası» становится ясно, что все это время он был своеобразным отечественным генератором развития научной мысли в музыковедческой сфере. Начиная с 1999-го года журнал, публикуя научные и научно-популярные статьи, публицистические и просветительские научные тексты, определял и продолжает определять профориентации и направления развития отечественного искусствоведения, тем самым выполняя миссию «интеллектуального тренд-майнинга». Как возникла идея создания научно-теоретического журнала «Musiqi dünyası»? Как было определено его направление, выбрана его читательская аудитория?

– Тариель Мамедов: *Идея создания подобного журнала возникла у меня еще в 1989-ом году. Журнал вышел в свет спустя 10 лет, в преддверии нового тысячелетия.*

Üstəlik, "Musiqi dünyası" Azərbaycan musiqi mədəniyyəti ilə bağlı idi. Əsas konsepsiya Müstəqil Azərbaycanda heç vaxt mövcud olmayan elmi musiqi jurnalının yüksək peşəkarlıq səviyyədə nəşr olunması idi. İstənilən ideya materilizasiya olmalıdır. Amma ideyanı həyata keçirmək istədikdə ciddi problemlərlə rastlaşmalı olursan. İlk problem – təsisçi təşkilatın tapılması məsələsi idi. 1989-1999-cu illərdə təsisçi olmadan jurnalı rəsmi qeydiyyatdan keçirmək olduqca mürəkkəb məsələ idi. Hazırda bu məsələni həyata keçirmək mümkündür. Bu gün müəyyən bir lider təkbaşına jurnal yarada bilər. Ona görə də, o zaman necə deyərlər, "qapını döymək" və "eşidilmək" lazım idi. Hansı qapı döyülməli idi? Musiqi dünyasında musiqili jurnalını təsis edə biləcək təşkilatların sayı o qədər də çox deyildir. Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı və Üz.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyası – iki təşkilat idir ki, təsisçilik edə bilərdi. İlk növbədə, mən Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının qapılarını döydüm. Burada məşhur bəstəkarlar Xalq artistləri Tofiq Quliyev, Vasiv Adıgözalov, sənətşünaslıq doktoru Ramiz Zöhrabov tərəfindən çox isti və xeyirxahlıqla qarşılandım. Onlar öz razılaqılarını, yeganə "şərtlə" verdilər – maddi imkan olmadığından jurnalın maliyyələşdirilməsi mümkün olmayacaq. Həmin təqdirdə ikinci qapıları döyməli oldum. Həmin qapılar bu günə kimi Xalq artisti, professor Fərxad Bədəlbəylinin rəhbərlik etdiyi Üz.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının qapıları idi. Azərbaycan tarixində ilk peşəkar

В то время одни готовились к празднованию миллениума, другие – побаивались его наступления. Царила атмосфера некоторого хаоса и безысходности, неуверенности в завтрашнем дне. Именно тогда вышел в свет первый номер журнала «Мир музыки» - «Musiqi dünyası». Это был, действительно, тяжелый период. Меня, с моими идеями многие считали идеалистом.

А идея о специализированном журнале у меня возникла сразу после защиты докторской диссертации в 1989-ом году. Но создать и сформировать журнал – очень сложный и трудоемкий процесс. Это ведь не только определить цель, задачи, стратегию журнала, издать его, войти в контакт с творческими людьми, людьми науки. На самом деле это целое производство. Возможно, кому-то кажется, ну что там такого сложного и особенного? Но за эти 25 лет я понял, что издать журнал — это не только выпуск его первого номера или сколько-то других номеров, его нужно апробировать и испытать. А главное – получить признание коллег. Фактически журнал должен быть голосом народа. Тем более, что «Musiqi dünyası» был связан с азербайджанской музыкальной культурой. Основная концепция заключалась в том, чтобы в Независимом Азербайджане на высоком профессиональном уровне издать научный музыкальный журнал, которого нет и не

musiqi jurnalının yaradılması onun tərəfindən böyük razılıqla qarşılandı. Ən əsası isə Fərxad Şamsiyeviç Opera Studiyasında nəşriyyat üçün otaq ayırdı ki, bu bizim üçün bu günə kimi böyük dəstəkdir. Lakin jurnalın maliyyələşdirilməsi yükünün ağırlığı yenə də «Musiqi dünyası»nın çiyinlərinin üzərinə düşürdü. Amma yenə də biz ruhdan düşmədik. Bir qrup entuziastlarla birgə Bəstəkarlar İnttifaqının məsləhətçilərinin köməkliyilə biz düşündüyümüzü həyata keçirə bildik. Onu da deməliyəm ki, mənim təsəvvürümdə jurnal yalnız musiqinin nəzəriyyəsini və tarixini deyil, eyni zamanda teatrşünaslıq, kinoşünaslıq, təsviri sənətin tarixi və nəzəriyyəsini, xoreoqrafiya, kulturologiyanı əhatə etməli idi. Başqa sözlə jurnal sənətşünaslıq elminin bütöv və ya qismən sahələrinə həsr edilməli idi. O, elmi, təbliğat, maarifləndirici, pedaqoji xarakter daşımalı idi. Həmin dövrdə mən sadaladığım humanitar elmin sahələri üzrə elmi jurnal yox idi. Praktiki olaraq bu sfera vakuumda idi. Auditoriya isə informasiya qıtlığı dövrünü keçirirdi. Demək ki, belə bir durumda bütün bu sahələri işıqlandıran,ərafında müəllif və oxucu auditoriyasını toplayan çap orqanına zərurət yetişmişdir. Beləlikə, 18 sentyabr 1999-cu il tarixində "Milli Musiqi Günü" bizim jurnalın ilk nömrəsi dərc olundu.

*25 il ərzində bir dəfə də olmadı ki, jurnalın dövriyyəsində problem yaşansın. Və bu gün biz jurnalın 100-cü nömrəsinin işıq üzü görməsi barədə hesabat edirik. Xoşbəxtəm demək – heçnə deməməyə bərabərdir. Bu было. Но любая идея должна быть материализована. Однако, как только начинаешь её воплощать в жизнь, то сталкиваешься с серьёзными проблемами. Первая из них – как найти организацию, которая бы учредила журнал. В 1989-1999 гг. без учредителя нельзя было юридически зарегистрировать журнал. Это сейчас возможно. Это сегодня единоличный лидер может учредить журнал. Поэтому необходимо было, как говорится, «постучаться в дверь». И, главное, - достучаться. А в какую дверь? Журнал музыкальный, и в музыкальном мире не так много организаций, которые могли бы реально учредить журнал. Среди них Союз Композиторов Азербайджана и Бакинская Музыкальная Академия им. Уз.Гаджибейли. В первую очередь я постучал в двери Союза Композиторов. Был встречен тепло и благожелательно прославленными композиторами, Народными артистами **Тофиком Гулиевым**, **Васифом Адыгезаловым**, доктором искусствоведения **Рамизом Зохрабовым**, которые дали своё согласие, но с одним «но» - финансовой поддержки не будет, нет возможности. Тогда пришлось постучаться во вторую дверь – в дверь Бакинской Музыкальной Академии, которую возглавляет по сей день Народный артист, профессор **Фархад Бадалбейли.** Идея создать первый профессиональный музыкальный журнал в истории*

ideyanın reallaşmasına çox qüvvə, enerji, emosiya və həyacan sərf olunub. Lakin nəticədə göz önündədir. Bizim fəxr edəcəyimiz çox məqamlar var. Azərbaycanın musiqi mədəniyyəti tarixində, o cümlədən ölkənin musiqişünaslıq elmi tarixində belə bir əhəmiyyətli hadisə baş verməmişdir.

Bu nailiyyətə görə biz kimə və neyə borcluyuq? Əlbəttə ki, insan faktoruna. İnsan faktoru Tariyel Məmmədovdan ibarət deyil, onun çevrəsindən ibarətdir! Tək əldən səs çıxmaz! Bütün bu illər ərzində məni əhatəyə alan insanlar öz xeyirxah, həssas, peşəkar münasibətilə bəzən mənə "bundan sonra nə edəcəyimə" istiqamət verirdilər. Bütün bu 25 il ərzində jurnalı təkmilləşdirmək məqsədilə birlikdə və səylə çalışan KOMANDA yaradıldı.

Redaksiya heyəti müəyyən olunmuş prinsipə əməl edirdi: jurnalın əsasını müəlliflərin titul nümayişi deyil, yüksək elmi səviyyə, yaradıcı fikir azadlığı təşkil edirdi.

Doktorluq dissertasiyamın müdafiəsindn sonra XX əsrin görkəmli musiqişünası, müəllimim olmuş, Tarakanov Mixail Yevgenyeviçin mənə verdiyi sualı tez-tez yada salıram: – "Bəs bundan sonra nə edəcəksən?".

– **Y.Ə.:** Doğrudan da, yaxşı sualdır. Dokrtorluq dissertasiyanı müdafiə edərək elmi-yaradıcılıq fəaliyyəinin zirvə nöqtəsinə çatıb, həyatda fəaliyyət istiqamətini müəyyən edən alim üçün daha hansı məqsədləri hədəfə almağa qalır? Maraqlıdır, Siz necə cavab verdiz?

– **T.M.:** *Mən elə o zaman doğma Vətənimdə elmi musiqişünaslıq jurnalının nəşr Азербайджана была встречена им с большим одобрением. А главное - Фархад Шамсиевич предоставил нам в Оперной Студии помещение для издательства, что было и есть большая поддержка для нас. Но финансирование издания было возложено на плечи «Musiqi dünyası». Но мы не пали духом. Благодаря группе энтузиастов с участием консультантов Союза Композиторов мы осуществили задуманное. Должен сказать, что журнал, в моем представлении, должен был охватывать не только теорию и историю музыки, но и театроведение, киноведение, теорию и историю изобразительного искусства, хореографию, культурологию. Другими словами, журнал должен был охватить все, или почти все области искусствоведения. Он должен был бы носить научный, пропагандистский, просветительский, педагогический характер. В тот период в Азербайджане не было научных журналов в тех областях гуманитарных наук, которые я перечислил. Практически эта сфера была в вакууме. А аудитория жаждала информации. Значит нужен был печатный орган, который бы освещал эти направления, собирала бы вокруг себя авторскую и читательскую аудиторию. Таким образом, 18 сентября 1999 года, к Дню Музыки, вышел в свет первый номер нашего журнала.*

В течение всех этих 25-ти лет не было случая, чтобы в выпусках журнала

edilməsi barədə öz ideyamı açıqladım. Mixail Yevqenyeviç ideyamı dəstəklədi: "Əgər bacararsansa, durmadan başla! Lakin çətinlik və əngəllərlə rastlaşanda ruhdan düşmə". Və yenə də mən o zamanlar üçün möhtəşəm hesab olunan ideyam ilə üz-üzə qaldım.

Qətiyyət və böyük zəhmət sayəsində jurnal işıq üzü gördü. Və sonra, təsəvvür edin, mən yenidən özümə sual verdim: "Bəs bundan sonra nə edəcəksən?". Və yenə də ətrafım mənə növbəti addımı atmaq üçün motivasiya verdi. Bir dəfə söhbət zamanı bir dostum mənə dedi: "Bilirsən, indi onlayn elektron nəşrlər gündəmdədir, kağızda çap olunan nəşrlər artıq o qədər də aktual deyil". 1999-cu ildir, kompüter avadanlığı təhcizatı bazarı indiki qədər zəngin deyil, ölkədə praktiki olaraq heç bir onlayn nəşr yoxdur. Və belə bir təklif var! Biz bu təklifi, necə deyərlər, göydən tutduq.

Rəqəmsal dünyada yaratmaq həvəsində olan bir qrup gənc İT mütəxəssisi ilə 1999-cu il noyabrın 8-də Bakı Musiqi Akademiyasının Opera Studiyasında Azərbaycan dilində "Musiqi dünyası" multimedia elektron jurnalının ilk nömrəsinin təqdimatı keçirildi. Və bu məqamda da özümdə təkrar sual yarandı: "Bəs bundan sonra nə edəcəksən?". Jurnal musiqilidirsə, səsli CD-lər də burada dərc edilməlidir. Bütün postsovet məkanında, o cümlədən Azərbaycanda səs müşaiyəti olan elmi jurnallar yoxdur. Budur, daha bir yenilik – "Musiqi dünyası"nın çap versiyasına CD-lər əlavə edilib. Bu gün kolleksiyamıza klassik musiqidən tutmuş şifahi ənənəvi musiqisinə qədər geniş spektrli musiqi произошел сбой. И сегодня мы рапортуем о 100-том номере журнала. Сказать, что я счастлив - это все равно, что не сказать ничего. Столько сил, энергии, эмоций и переживаний в это вложено. Но и результат налицо. Нам есть чем гордиться. В истории музыкальной культуры Азербайджана, в частности в истории музыковедческой науки страны - такого знакового события не было.

Благодаря кому и чему мы обязаны такой результативности? Конечно же - человеческому фактору. Человеческий фактор заключается не в Тариеле Мамедове, а в его окружении! Один в поле - не воин! Люди, которые окружали меня все эти годы своим доброжелательным, отзывчивым, профессиональным отношением к делу, порой подсказывали мне «как быть дальше». Была создана КОМАНДА, которая все эти 25 лет сплоченно и усердно работала над совершенствованием журнала. Редакционная коллегия придерживалась определенного принципа, стержень журнала – высокий научный уровень, свобода творческой мысли, а не титулованная витрина авторов.

Я часто вспоминаю, что мой учитель, выдающийся музыковед XX века Тараканов Михаил Евгеньевич, после моей докторской защиты спросил меня: – «А что же дальше?».

– **E.A.:** На самом деле хороший вопрос. Достигнув пика научно-творческой

panoramasını əhatə edən 100 CD daxildir.

– **Y.Ə.:** Mən belə başa düşdüm ki, "Musiqi dünyası" jurnalı aysberqin sadəcə görünən hissəsidir. "Musiqi dünyası" nəşriyyat mərkəzi 25 il ərzində mədəni irsin qorunması, bərpası və təbliği istiqamətində çoxsaylı irimiqyaslı layihələri həyata keçirib. "Musiqi dünyası" Azərbaycanın qeyri-maddi irsinin qorunmasına həsr olunmuş ən böyük elektron resursdur. Bütün işlər çoxsaylı internet saytlarında və elektron resurslarda öz əksini tapıb. "Azərbaycan musiqisi üçüncü minilliyə" layihəsi – bu barədə bizə nəql edin.

– **T.M.:** *Bəli, doğrudur! "Musiqi dünyası" əsasında "Azərbaycan musiqisi üçüncü minilliyə" adlı möhtəşəm layihə duran ölkənin ilk mədəni-maarif, elmi-pedaqoji və tənqidi-publisistik jurnalı olub. O, musiqi irsi, musiqi mədəniyyətinin, musiqi təhsilinin, maarifçiliyinin müasir vəziyyəti ilə bağlı idi. Şüarın özü çox şey bəyan edir. Qeyd etmək istərdim ki, jurnalın redaksiya heyətinin işinin metodoloji əsaslarından biri musiqişünaslıq tədqiqatlarının əsas prinsip və metodlarının varisliyidir. Çünki qarşımızda beynəlxalq səviyyəyə çıxmaq vəzifəsi durmuşdu. Bu gün o, sadəcə jurnal deyil, çoxjanrlı və müxtəlif istiqamətli 46 WEB saytı birləşdirən "Musiqi dünyası" Nəşriyyat Mərkəzidir. "Musiqi dünyası"nın çoxfunksiyalı multimedia saytları Azərbaycan musiqi mədəniyyətini təcəssüm etdirir. Burada Üzeyir Hacıbəyli, Qara Qarayev, Əfrasiyab Bədəlbəyli, Tofiq Quliyev kimi görkəmli bəstəkarların, caz pianoçusu Vaqif Mustafazadənin, rejissor Şəmsi*

деятельности, защитив докторскую диссертацию и тем самым определив свое направление в жизни, что остается делать ученому? Интересно, как Вы ответили?

– **Т.М.:** *Я ещё тогда изложил ему свою идею об издании научного музыковедческого журнала у себя на Родине. Идею Михаил Евгеньевич поддержал: «Ну, что ж, если сможешь - дерзай! Но помни – «взялся за гуж, не говори, что не дюж». И опять я остался один на один со своей грандиозной по тем временам идеей.*

Благодаря целеустремлённости и большим усилиям журнал вышел в свет. И тут, представьте себе, я опять задался вопросом: «А что же дальше?». И опять мое окружение задало мне мотивацию на следующий шаг. Как-то мой друг, при беседе сказал мне: «А ты знаешь, сейчас уже интернет-электронные издания в фаворе, печатные уже не так актуальны». На дворе 1999-тый год, рынок компьютерного оснащения не в таком изобилии, как сейчас, интернет изданий практически нет в стране. А тут такое предложение! Оно подхватывается, что говорится, на лету. С группой молодых айтишников, жаждущих творить и фантазировать в цифровом мире, 08 ноября 1999-го года в Оперной студии Бакинской Музыкальной Академии, состоялась презентация первого номера мультимедийного электронного журнала

Bədəlbəylinin, şair Rəsul Rzanın, dramaturq İlyas Əfəndiyevin və bir çoxlarının yaradıcılığına həsr olunmuş xatirə saytlarıda vardır.

Üzeyir Hacıbəyliyə həsr olunmuş portalda onun bütün əsərləri, o cümlədən "Leyli və Məcnun" və "Koroğlu" operaları, "O olmasın, bu olsun" və "Arşın mal alan" musiqili komediyaları yer alıb. Burada Azərbaycanın aparıcı musiqişünaslarının üç dildə (Azərbaycan, ingilis və rus) partituraları, librettoları, filmləri və mühazirələri, həmçinin "Arşın mal alan" musiqili komediyasının səkkiz dildə audioyazıları yerləşdirilib: Azərbaycan, çin, ingilis, rus, türk, tacik, belarus və fars.

Gördüyünüz kimi, "Musiqi dünyası" Nəşriyyat Mərkəzi Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin demək olar ki, folklordan tutmuş bəstəkarların opus əsərlərinə qədər, həmçinin elektron dərslikləri və audio kolleksiyaları bütünlüklə əhatə edir. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, Bakı Musiqi Akademiyasının saytında biz tərəfdən yaradılan "Musiqiçinin Elektron Kitabxanası"nda notlar yerləşdirilib və bütün maraqlananlar bundan çox fəal istifadə edirlər.

– **Y.Ə.:** Başqa sözlə, "Azərbaycan musiqisi üçüncü minilliyə" layihəsinin reallaşmasına başlıca səbəb Azərbaycan musiqisini dünya ictimaiyyətinə bütün möhtəşəm rəngarəngliyi ilə təqdim etmək məqsədi olub. "Musiqi dünyası" nəşriyyat evi öz xalqı qarşısında müqəddəs bir missiyanı – ölkənin mənəvi və qeyri-maddi irsinin qorunub saxlanmasını və təbliğini həyata keçirir. 25 illik *«Musiqi dünyası» на азербайджанском языке.*

И тут снова возник вопрос: «А что дальше?». Если журнал музыкальный, значит тут должны публиковаться и звучащие диски. На всем постсоветском пространстве, в том числе и в Азербайджане, нет научных журналов со звуковым сопровождением. Вот и еще одно новшество - к печатной версии «Musiqi dünyası» прикрепляются CD диски. На сегодняшний день наша коллекция насчитывает 100 CD-дисков, охватывающих широкий спектр музыкальной панорамы – от классики до традиционной музыки устной традиции.

– **E.A.:** Как как я поняла, журнал «Musiqi dünyası» это всего лишь видимая часть айсберга. Издательский центр «Musiqi dünyası» за 25 лет претворил в жизнь не один масштабный проект по защите, реставрации и пропаганде культурного наследия. «Musiqi dünyasi» - крупнейший электронный ресурс, посвященный сохранению нематериального наследия Азербайджана. Все работы отражены на многочисленных сайтах и электронных ресурсах. Расскажите нам о проекте «Азербайджанская музыка - третьему тысячелетию».

– **T.M.:** *Да, верно! Это был первый в стране культурно-просветительский, научно-педагогический и критико-публицистический журнал, в основе*

fəaliyyətin təhlili göstərir ki, mədəniyyət abidələrinin, təhsil resurslarının qorunub saxlanılması və bərpası, Azərbaycanın musiqi mədəniyyətinin hansı üsul ilə olursa olsun, istər çap, istərsə də elektron və ya şifahi şəkildə təbliği Sizin prioritetiniz olub və olmaqdadır. Bu fəaliyyətdə Siz bir alim, ictimai xadim kimi Vətən qarşısında müqəddəs borcunuzu görürsünüz. Siz və komandanız əldə olunan nailiyyətlər ilə heçvaxt kifayətlənməmisiz. "Musiqi dünyası"nın həyata keçirdiyi bərpa işlərinə şəxsi heyranlığımı ifadə etməyə bilmərəm. Axı siz XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda bir çox musiqi mədəniyyəti xadimlərinin yaradıcılığını həyata qaytardmısız.

– T.M.: *Əldə etdiyimiz hər bir nailiyyət məsuliyyətimizi artırır, yeni layihələrin həyata keçirilməsinə stimul verir və həvəsləndirirdi. Beləliklə, "Musiqi dünyası" yaradıcı qrupu aktiv şəkildə köhnə qrammofon vallarının səslənməsinin bərpa edilməsi işinə başladı. Mən bu işə hələ XX əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində, Moskvada "Melodiya" şirkəti ilə birlikdə başlamışdım. Məşhur Qarabağ xanəndəsi Cabbar Qaryağdıoğlu, Məşədi Fərzəlioğlu və Keçəçioğlu Məhəmmədin səs yazıları olan səkkiz dildə annotasiyalı iki qrammofon valını bərpa edərək yenidən nəşr etdik. Hazırda "Musiqi dünyası"nın mütəxəssisləri "Pate", "Qrammofon", "Qrammofon-Rekord", "Ekstrafon", "Noginsk zavodu", "Yaddaş fabriki 1905", "Muztrust" və "Sport - Rekord" şirkətlərinin istehsal etdiyi dörd yüzə yaxın qədim qrammofon valını bərpa ediblər. Qədim*

которого - грандиозный проект «Азербайджанская музыка - третьему тысячелетию». Он был связан с музыкальным наследием, современным состоянием музыкальной культуры, музыкальным образованием, просветительством. Уже сам лозунг декларирует о многом. Замечу, что одной их методологических основ работы редакции журнала является преемственность базовых принципов и методов музыковедческих исследований. Ибо перед нами стояла задача выйти на международный уровень. Сегодня это уже не просто журнал, а Издательский центр «Musiqi dünyası», объединяющий в себе 46 WEB-сайтов полижанрового характера и направления. Полифункциональные мульти-медийные сайты «Musiqi dünyası» олицетворяют собой азербайджанскую музыкальную культуру. Здесь и мемориальные сайты, посвященные творчеству выдающихся композиторов, таких как Узеир Гаджибейли, Кара Караев, Афрасияб Бадалбейли, Тофик Кулиев, творчеству джазового пианиста Вагифа Мустафа-заде, режиссера Шамси Бадалбейли, поэта Расула Рзы, драматурга Ильяса Эфендиева и мн.др. Портал, посвященный Узеиру Гаджибейли, включает в себя все его произведения, такие как - оперы «Лейли и Меджнун» и «Кёроглу», музыкальные комедии «Не та, так эта» и «Аршин мал алан». Здесь

qrammofon və fonovalların bərpası problemi bu gün də aktualdır. Bu zəhmət tələb edən iş ilə bizdən başqa heç kim məşqul olmur. Vintaj qrammofon valları Azərbaycan xalqının əqli mülkiyyətidir.

Belə bir gərgin və məsuliyyətli işin nəticəsi – 2005-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun və şəxsən onun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın himayəsi ilə "Qarabağ xanəndələri" toplusunun nəşri oldu. "Qarabağ xanəndələri" toplusu dörd dildə (Azərbaycan, ingilis, rus və fransız) hazırlanan albomdan, habelə Azərbaycan ənənəvi musiqisinin ilk yazılarını (1903-1915) toplayan 24 diskdən ibarətdir.

– **Y.Ə.:** Siz tərəfdən yaradılan nəşrlər və internet saytları maarifləndirici xarakter də daşıyır. Onların arasında "Muğam Ensiklopediyası" və unikal rəqəmsal "Azərbaycanın ənənəvi musiqi Atlası" layihəsini xüsusi qeyd etmək olar.

– **T.M.:** *"Muğam ensiklopediyası" doğrudan da möhtəşəm və unikal layihədir. O, çap cildindən əlavə, 124 diskdə bərpa olunmuş arxiv səsyazılarından ibarət daha 4 cilddə hazırlanmışdır. Həmin kolleksion nəşr dövlətin dəstəyi ilə işıq üzü görmüşdür. Bu nəşrin cildlərini sadalayacağam ki, Sizə onun geniş miqyası bir daha aydın olsun: "Qarabağ xanəndələri", "Muğam ifaçılığı ustaları (kişilər), Muğam ifaçıları (qadınlar)", "Muğam dəstgahları", "Gənc xanəndələr (müğənnilər)", Muğam Ensiklopediyasının multimedia versiyasını özündə əks etdirən bütün nəşrin Kataloqu. Bu gün "Musiqi dünyası"nın размещены и партитуры, и либретто, и фильмы, и лекции ведущих азербайджанских музыковедов на трех языках (азербайджан-ском, английском и русском), а также аудиозаписи музыкальной комедии «Аршин мал алан» на восьми языках: азербайджан-ском, китайском, английском, русском, турецком, таджикском, белорусском и персидском.*

Как видите, Издательский центр «Musiqi dünyası» заложил фундамент «Электронной библиотеки музыканта», которая уже охватывает практически всю азербайджанскую музыкальную культуру – от фольклора до опусного творчества композиторов, электронных учебников и аудио-коллекций. Кстати, на сайте Бакинской Музыкальной Академии, тоже созданном нами, есть «Электронная библиотека музыканта», где размещены ноты, и ею очень активно пользуются все интересующиеся.

– **Е.А.:** Иными словами, целью проекта «Азербайджанская музыка - третьему тысячелетию» было и есть стремление представить азербайджанскую музыку во всем ее грандиозном многообразии. Издательский дом «Musiqi dünyası» выполняет священную миссию перед своим народом – сохранение и пропаганда духовного и нематериального наследия страны. Анализ 25-летней деятельности показывает, что сохранение и реставрация памятников культуры,

arxivində əslində muğam səslənməsinin səs irsinin 250 saatı, vurğulayıram - 25 yox, 250 saatı (!) saxlanılır.

"Azərbaycanın Ənənəvi Musiqi Atlası" elektron resursu da bizim üçün çox dəyərlidir. Müasir Azərbaycan çoxmillətli dövlətdir və respublika rəhbərliyinin balanslaşdırılmış siyasətinin əsas vəzifələrindən biri də ölkəmizin ərazisində yaşayan azsaylı xalqların qayğısına qalmaqdır. Etnik mədəniyyətin dil, xalq yaradıcılığı, adət və ənənələr, etika və ənənəvi təhsil sistemi və s. kimi elementləri ölkənin mədəni genofondunun ümumi mənzərəsinə daxildir. Respublikada cəmiyyətinin əsas hissəsinin azərbaycanlılardan ibarət olmasına baxmayaraq, ölkədə 30-dan çox adda millət və etnik qrup yaşayır. Bu layihədə onlar 16 etnik qrupla təmsil olunurlar.

Bundan əlavə, təklif olunan nəşr ənənəvi Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin infrastrukturu haqqında bilikləri genişləndirir, onu sənədləşdirir, Azərbaycan folklorunun autentik folklor artefaktlarının unikal nümunələrinin multimedia vasitələri ilə toplanması, mühafizəsi və bəşəriyyətin gələcək nəsillərinə ötürülməsi ilə bağlı olaraq Azərbaycan xalqının tarixi ənənəvi musiqi mədəniyyətinə müəlliflik hüququnu təmin edir.

2011-ci ildə Moskvada ekstremizm və ksenofobiyanın aradan qaldırılması və gənclər arasında tolerantlığın təbliği məqsədilə keçirilən "Sobratstvo" internet saytlarının müsabiqəsində məhz həmin elektron resursa görə "Musiqi dünyası"Nəşriyyat Mərkəzi "Saytın yaradıcı

образовательные ресурсы, пропаганда музыкальной культуры Азербайджана любым способом - печатным, электронным или устным - было и есть Вашим приоритетным направлением. В этом Вы видите Ваш долг, как ученого, как общественного деятеля перед своей Отчизной. Вы и Ваша команда ни на минуту не останавливались на достигнутом. Не могу не отметить свое личное восхищение реставрационными работами «Musiqi dünyası». Ведь именно Вы вернули к жизни творчество многих деятелей музыкальной культуры Азербайджана начала XX века.

– **Т.М.:** *Каждое достижение добавляло ответственности, стимулировало и мотивировало к реализации новых проектов. Так, творческий коллектив «Musiqi dünyası» стал активно заниматься реставрацией звучания старинных пластинок. Начинал я это дело еще в начале 90-х годов, в Москве, совместно с фирмой «Мелодия». Мы реставрировали, восстано-вили и заново издали с аннотациями на восьми языках две пластинки с записями голосов известных карабахских ханенде Джаббара Гарягдыоглы, Мешади Фарзалиоглы и Кечачиоглы Магомеда. Теперь же, специалистами «Musiqi dünyası» было отреставрировано около четырехсот старинных пластинок, произведенных фирмами «Пате», «Граммофон»,*

həlli" nominasiyası üzrə mükafata layiq görülüb.

– **E.A.:** Məhz bu elə "inttellektual trend-mayninq"in mahiyyətini təşkil edir. Termin Avropa elmi ədəbiyyatında geniş yayılmışdır və ən çox humanitar elmlərdə mətnlərin linqvistik tədqiqi ilə əlaqələndirilir. Amma biz daha da irəli addım ataraq bu termini obrazlı şəkildə "Musiqi dünyası"nın fəaliyyətinə şamil edəcəyik. Məlumdur ki, "inttellektual trend-mayninq" müxtəlif zaman intervallarına aid mətn və, o cümlədən, predmet sahəsi üzrə multimediya kolleksiyalarının toplanması və müəyyənləşdirilməsi, həmçinin onların təsnifatı, trend təhlil üçün mətnlərdən məlumatların çıxarılması, mətnlərin ilkin işlənilməsi, ekspert məlumatlarının rəsmiləşdirilməsi, mətnlərin əl ilə və avtomatlaşdırılmış kodlaşdırması, verilənlərin emalı, başqa sözlə biliklərin təhlili, üzə çıxarılması və təqdimatı, onların şərhi və rəqəmsallaşdırılmasıdır. Bu baxımdan, "Musiqi dünyası" sənətşünaslıq sahəsində sərhədsiz xaotik, strukturlaşdırılmamış informasiyanın və verilənlərin intellektul təhlilinin bariz nümunəsidir. Bu gün elmi ictimaiyyət "Musiqi dünyası"nın təyin etdiyi trendlərə diqqətini yönəltməlidir. Burada "Musiqi dünyası"nın didaktik mesajını qeyd etmək istərdim.

– **T.M.:** *Bizim "Musiqi dünyası" adlı təşkilatımız Azərbaycanın müasir mədəni həyatında geniş spektrli fəaliyyət sahələrini əhatə edir. "Musiqi dünyası" elektron dərsliklər və intellektual oyunlar hazırlayır. Məsələn, «Граммофон-Рекорд», «Экстрафон», «Ногинский завод», «Фабрика памяти 1905», «Музтрест» и «Спорт – Рекорд». Проблема реставрации старинных пластинок и фоновaликов актуальна и по сей день. Никто кроме нас этой трудоёмкой работой не занимается. Старинные пластинки — это интеллектуальная собственность азербайджанского народа.*

Результатом такой кропотливой и ответственной работы стало издание в 2005 году, под патронажем Фонда Гейдара Алиева и лично его Президента Мехрибан ханум Алиевой коллекции «Qarabağ xanəndələri» («Карабахские ханэндэ»), которая включала в себя, помимо альбома на четырых языках (азербайджанском, английском, русском и французском), 24 диска первых записей азербайджанской традиционной музыки (1903-1915гг.).

– **E.A.:** Созданные Вами издания и сайты носят и просветительский характер. Среди них особо можно отметить «Энциклопедию мугама» и уникальный цифровой проект «Атлас традиционной музыки Азербайджана».

– **T.M.:** *«Энциклопедия мугама» – это действительно, грандиозный и уникальный проект, который кроме печатного тома, включал в себя еще 4 тома с 124 дисками восстановленных архивных записей. Это коллекционное издание, которое вышло в свет при*

"Otuz Azərbaycan xalq mahnısı və klassik romansları" toplusu karaoke ifası üçün nəzərdə tutulmuş mahnılarının notlarından ibarət nəfis tərtibatlı kitabdır; Əlavədə təkcə minusovka deyil, həm də mahnıların orijinal ifalarından ibarət disk təqdim olunur. Həmin elektron dərs vəsaitindəki material müasir elmi metodikalar nəzərə alınmaqla təqdim edilmişdir. Yeri gəlmişkən, Azərbaycan dramaturqu İlyas Əfəndiyevin virtual muzeyi təkcə onun yaradıcılığının tipoloji təhlilini apartmaqla yanaşı interpretasiyasına da imkan yaradır: rejissor quruluşlarının müqayisəsi, aktyor şərhi və s.

"Musiqi dünyası"nın 25 il ərzində topladığı, əslində, böyük bir məlumat bazasıdır.Biz, Cəfər Cabbarlı adına Azərbaycan Dövlət Teatr Muzeyinin internet saytının yaradılmasında da iştirak etmişik. "Musiqi dünyası" mütəxəssisləri XX əsrin 30-cu illərinə aid minə yaxın kino neqativini bərpa edərək onlara təqdim etmişdir. Amma həmin materiallar fondların arxivlərində olduğu kimi də qala bilərdilər. Hazırda isə bu materiallar ümumi mülkiyyətə çevrilib, geniş ictimaiyyət üçün əlçatan olub.

– **Y.Ə.:** Elmi ictimaiyyəti maraqlandıran çox aktual bir sual verəcəm: Jurnalın maliyyələşdirmə siyasəti necə qurulub? Bütün bu layihələr necə maliyyələşdirilir?

– **T.M.:** *Bildiyiniz kimi, "Musiqi dünyası" nın ideoloji təsisçiləri Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqı və Üz.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasıdır. Amma поддержке государства. Перечислю тома этого издания и Вам станет ясна его широкомасштабность: «Карабахские ханэнде», «Мастера мугамного пения (мужчины)», Мастера мугамного пения (женщины)», «Мугамы-детгяхи», «Молодые ханэнде (певцы)», Каталог всего издания, включающий в себя мультимедийную версию Мугамной энциклопедии. На сегодняшний день архив «Musiqi dünyası», фактически обладает 250 часовым - отмечу не 25, а 250 часовым (!) - звуковым наследием мугамного звучания.*

Очень ценен также для нас электронный ресурс «Атлас традиционной музыки Азербайджана». Современный Азербайджан является полиэтническим государством и одной из основных задач сбалансированной политики руководства республики становится бережное отношение к малым народам, проживаю-щим на территории нашей страны. Такие элементы этнической культуры как язык, народное искусство, обычаи и традиции, этика и традиционная система воспитания и др., входят в общую картину культурного генофонда страны. Несмотря на то, что репрезентативная часть всего общества республики, в основном, состоит из азербайджанцев, в стране проживают более чем 30 титульных национальностей, этнических групп. В настоящем проекте они представ-лены несколькими этносами – всего 16.

maliyyələşdirilmə və fəaliyyət sahələri baxımından biz müstəqilik, heç kəsdən asılı deyilik. "Musiqi dünyası" Azərbaycan Respublikasının qanunlarını pozmadan jurnal nəşrini və hər hansı digər kommersiya fəaliyyətini həyata keçirilməsini nəzərdə tutan monolit təşkilat kimi rəsmi qeydiyyata alınıb. Veb saytın yaradılması, təbii ki, maliyyəyə əsaslanır və maddi xərclər tələb edir. Biz qrantlar yazırdıq, müxtəlif müsabiqələrdə iştirak edirdik. Həm qrantlar, həm də mükűfatlar alırdıq.

Məsələn, Qara Qarayevin saytını "Karnegi Korporasiyası", "Azərbaycanın ənənəvi musiqi Atlası" - YUNESKO-nun Moskva filialı tərəfindən dəstəklənib, Böyük Britaniya Milli Kitabxanası maarifçi Firudin Şuşinskinin səs arxivinin bərpasında yaxından iştirak edib. Hazırda həmin qrammafon valları Londonda, Britaniya Milli Kitabxanasındadır. Siz Nəşriyyat Mərkəzinə daxil olanda yagin ki, diqqət etdiniz – bütün diplom və sertifikatlar ofisimizin divarlarında asılıb. Elə olurdu ki,biz ildə iki-üç mükafat alırdıq. Jurnalın nəşrinə gəlincə, daimi maliyyələşdirilmə mexanizmləri yoxdur.

– **Y.Ə.:** Söhbətin əvvəlində jurnalın siyasəti məsələsinə toxundunuz. "Musiqi dünyası" jurnalı hansı nəşr prinsiplərinə riayət edir?

– **T.M.:** *Hesab edirəm ki, olduqca təqdirəlayiq haldır ki, jurnal pozision tematizmdən uzaqdır. Təbii ki, ənənəvi bölmələr də var. Məsələn, "Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqında" xəbərlər bölməsi. Burada həmçinin*

Кроме того, предложенное издание расширяет знание об инфраструктуре традиционной азербайджанской музыкальной культуры, документально фиксирует её, закрепляет авторские права азербайджанского народа на исконную традиционную музыкальную культуру, связанную со сбором, сохранением и передачей мультимедийными средствами электронной связи уникальных образцов – артефактов аутентичного фольклора Азербайджана последующему поколению человечества.

В 2011-ом году, в Москве на конкурсе интернет-сайтов по преодолению экстремизма и ксенофобии и по пропаганде толерантности среди молодежи «Собрат-ство» именно за этот электронный ресурс «Musiqi dünyası» получил награду в номинации «Творческая находка сайта».

– **Е.А.:** В этом и есть суть «интеллектуального тренд-майнинга». Термин получил широкое распространение в европейской научной литературе и более всего связан с лингвистическими исследова-ниями текстов в гуманитарной сфере. Но мы шагнем дальше и образно применим этот термин к деятельности «Musiqi dünyası». Если «интеллектуальный тренд-майнинг» - это сбор и выявление коллекций текстов, в том числе и мультимедийных предметной области, относящихся к различным временным интервалам, кроме того это есть

ənənəvi olaraq dünyasını dəyişən mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin xatirəsini yad etdiyimiz rubrika da var. Bəzi daimi rubrikalar zamanla dəyişib və ya yeniləri əlavə olunub. "Təhsil", "Müəlliflik hüququ", "Əqli mülkiyyət" və s. rubrikaları misal çəkə bilərik. Yəni biz bir yerdə dayanıb-durmuruq, nəşrin hədəf istiqamətini daim modelləşdiririk.

Jurnalı üz qabığına diqqət yetirsəniz burada da bir məna olduğunu görərsiz. Jurnalın ön səhifəsi müəyyən mesajın ötürülməsini hədəf alan bir media mətn kimi "təsir effekti" adlanan praqmatik effekt daşıyır. Frontal media mətninin əsas məqsədi oxucunun diqqətini jurnalın informasiya, attraktiv tərəfinə, məsələn, Azərbaycanın görkəmli bəstəkar və musiqi xadimlərinin portret və fotoşəkillərinə və s. yönəltməkdir. Hər halda, "Azərbaycan musiqisi üçüncü minilliyə" tezisinin ideya məzmunu qorunmaqdadır.

– **Y.Ə.:** «Musiqi dünyası» jurnalının dərc olunan kontentinin icmalı göstərir ki, jurnal bütün fəaliyyəti dövründə dinamik dəyişən dünyanın tələblərinə cavab verməyə istiqamətlənib. Məlumdur ki, beynəlxalq akademik və naşirlik təcrübəsinin müasir tendensiyaları elmi jurnalların nüfuz statusunu onların irimiqyaslı Index Copernicus, Scopus и Web of Science kimi beynəlxalq platformalarının resenziyalı ədəbiyyatın rəqəmsal indeksasiya bazalarına daxil edilməsilə müəyyən olunur. Qeyd edək ki, «Musiqi dünyası» jurnalı bu gün Şərqi Avropaya "pəncərə açır". Jurnal Index Copernicusda классификация, извлечение данных из текстов для тренд-анализа, предварительная обработка текстов, формализация экспертных данных, кодирование текстов вручную и автоматизировано, обработка данных, т.е. анализ, извлечение и представление знаний, их интерпретация и цифровизация, то «Musiqi dünyası» - наглядный пример содействия интеллектуальному анализу данных и безграничной хаотичной, неструктурирован-ной информации в области искусство-ведения. Сегодня «Musiqi dünyası» задает тренды, на которые должна обращать внимание научная общественность. Тут бы я хотела отметить и дидактический посыл «Musiqi dünyası».

– **Т.М.:** *Наша организация «Musiqi dünyası» включает в себя широкий спектр деятельности в современной культурной жизни Азербайджана. «Musiqi dünyası» разрабатывает электронные учебники, интеллектуальные игры. Например, сборник «Тридцать азербайджанских народных песен и классических романсов» для исполнения караоке – прекрасно оформленная книга с нотной записью песен; в приложении – диск не только с минусовкой, но и с оригинальным исполне-нием песен. Материал в этом электронном учебном пособии преподносится с учетом современных научных методик. К слову, виртуальный музей Ильяса Эфендиева позволяет*

qiymətləndirilmə mərhələsindədir, ümid edirik ki, həmin platformada yaxın gələcəkdə *"Musiqi dünyası"nın əhəmiyyətinin rəqəmlə göstəricisini* – impakt-faktoru əldə edə biləcəyik. Tariyel müəllim, çoxillik iş təcrübəsinə arxalanaraq Sizin fikrinizcə impakt-faktor elmi jurnalın yeganə nüfuz göstəricisi ola bilərmi? Hansı digər alternativ məyarlara görə elmi nəşrlərin qiymətləndirilməsi mexanizmini Siz təklif edə bilərdiniz?

– **T.M.:** *Müasir texnoloji inkişafi və elmmetriya sahəsində nailiyyətləri nəzərə alaraq hesab edirəm ki, impakt-faktor jurnalın əsas nüfuz gösəricilərindən biridir, lakin yeganə göstərici deyildir. Mən bu məsələyə daha əvvəl toxunmuşdum. Hesab edirəm ki, "insan faktoru"da az əhəmiyyətli göstərici deyildir. Bundan əlavə, "Musiqi dünyası"nın 25 illik həyat sürməsində yalnız Azərbaycan auditoriyasının varlığı kifayət deyildir. Əgər biz ölkənin onmilyonluq əhalisinə nəzər yetirsək görəcəyik ki, əhalinin yalnız bir neçə faizinin musiqi və musiqi elmi ilə bağlılığı var. Həmin kiçik hissənin yarısı oxuyur, yarısı isə heç jurnal ilə belə tanış deyil. Buna görə də hesab edirəm ki, rəqəmsal impakt-faktor jurnalın nüfuzunu müəyyən etmir və şübhəsiz ki, təyin edə bilməz. Bu, yalnız mütəxəssislər üçün vacibdir.*

– **Y.Ə:** Məlumdur ki, dünya elmi, naşirlik və elmin idarəolunması məmur dairələrində elmi jurnalların keyfiyyəti və nüfuzu necə müəyyən edilməlidir mövzusu ətrafında böyük polemika gedir.

– **T.M.:** *Qeyd edim ki, «Musiqi проводить типологический анализ не только самого творчества азербайджанского драматурга, но и его интерпретацию: сопоставление режиссерских постановок, актерских трактовок и т.д.*

То, что «Musiqi dünyası» собрал за 25 лет – это, реально, огромная база данных. Мы также участвовали в создании сайта Азербайджанского Государственного Музея Театра им. Джафара Джаббарлы. Пециалисты «Musiqi dünyası» восстановили и передали им около тысячи негативов фотопленок, относящихся к 30-тым годам XX века. А ведь они могли бы лежать, как и лежали в архивах фондов. Теперь же эти материалы стали общим достоянием доступным для широкой общественности.

– **Е.А.:** Задам очень злободневный вопрос, который вызывает острый интерес научной общественности: Какова политика финансирования журнала? Как финансируются все эти проекты?

– **Т.М.:** Как Вам известно, *учредителями идеологического плана «Musiqi dünyası» являются Союз Композиторов Азербайджана и Бакинская Музыкальная Академия им.Уз.Гаджибейли. Но с точки зрения финансирования и областей деятельности, мы не зависимы. «Musiqi dünyası» зарегистрирована как организация-монолит, включающая журнал и любую другую коммерческую*

dünyası» jurnalı Azərbaycanda dərc olunduğuna görə nüfuz əldə etməyib. Jurnal həmçinin ölkədən kənarda da tanıdıldığına görə nüfuz əldə edib. Belə bir əhvalatı danışım: kolleqamıza bizi P.İ.Çaykovski adına Moskva Dövlət Konservatoriyasına yaxınlaşdıra biləcək yol tapmaq lazım idi. Moskva Konservatoriyası – bütün postsovet məkanında, həmçinin bütün dünyada, elitar ali musiqi təhsili ocağıdır. Bu ali məktəbin məzunu olmasan onun professor-müəllim heyətinə praktiki olaraq yol tapmaq demək olar ki, mümkün deyildir. Jurnalın beynəlxalq əlaqələr üzrə məsul redaktoru, sənətşünaslıq doktoru Anna Əmrahovanın səyləri nəticəsində biz jurnala olan münasibəti öyrənə bildik. Görkəmli musiqişünas, sənətşünaslıq doktoru Yuriy Nikolayeviç Xolopov bizim nünayəndəni məmnunluqla qarşıladı, öz məqaləsinin jurnalda dərc olunmasına razılıq verdi və bununla da Moskva Konservatoriyası qapılarını bizim jurnalın üzünə açdı. Jurnal beynəlxalq kolleqial münasibətlərin qurulmasında vasitəçi rolunda çıxış etdi. Məhz bu da "insan faktoru"nun nüfuz və əhəmiyyət dərəcəsinin göstəricisidir. «Musiqi dünyası» jurnalı sadəcə musiqi jurnalı deyil, o həmçinin elmi-pedaqoji, tənqidi-publisistik və mədəni-maarif dərgisidir. «Musiqi dünyası» yalnız Azərbaycan humanitar elmi bilik sahəsinin nümayəndələri üçün deyil, həmçinin də xarici alim və tədqiqatçılar üçün müəyyən mənada nəşr meydanıdır. Bu gün «Musiqi dünyası»nın beynəlxalq statusu deklarativ xarakter daşımır, əməldə təsdiqini tapır. Belə ki, деятельность, не нарушая законов Азербайджанской Республики. Создание сайтов, естественно, опирается на финансирование, требует материального вклада. Мы писали гранты, участвовали во всевозможных конкурсах. Получали и гранты, и премии. Например, сайт Кара Караева поддержал «Карнеги Корпорэйшн», «Атлас традиционной музыки Азербайджана» – Московское отделение ЮНЕСКО, Национальная библиотека Великобритании способствовала восстановлению звукового архива просветителя Фирудина Шушинского. На данный момент эти же грамзаписи находятся в Лондоне, в Британской национальной библиотеке. Вы заметили на стенах офиса нашего издания вывешены все дипломы и сертификаты. Бывало, что мы в год получали по две или три награды. Что касается издания журнала, то постоянного финансирования не осуществляется.

– **E.A.:** В начале беседы Вы упомянули вопрос о политике журнала. Каких издательских принципов придерживается журнал «Musiqi dünyası»?

– **T.M.:** *Я считаю, что это очень хорошо, что в журнале нет строгих рамок позиционного тематизма. Безусловно, есть традиционные рубрики. Например, новостной раздел «В Союзе Композиторов Азербайджана». Есть также рубрика, где мы традиционно даем дань уважения и*

jurnalın 15 llik yubileyi münasibətilə Moskvada "Kompozitor" nəşriyyatı tərəfindən "Sərhədsiz elm" adlı məqalə toplusu dərc olunmuşdur. A.Əmrahovanın redaktəsilə işıq üzü görən topluda Y.N.Xolopov, Y.V.Nazaykinski, V.Q. Tarnapolski, M.Q. Aranovsi, V.S.Tsenova və digər dünya şöhrətli alim və bəstəkarların məqalələri yer almışdır.

– **Y.Ə.:** Jurnalın səhifələrini vərəqləyərkən mən yalnız Rusiyanın deyil, Almaniya, Finlandiya, Ukrayna, Özbəkistan, Qazaxıstan, Çin, Türkiyə və digər ölkələrin alimlərinin məqalələri ilə də rastlaşdım.

– **T.M.:** *Şübhəsiz, jurnal axı beynəlxalqdır. Bizim jurnalın səhifələrində bir çox xarici ölkə müəlliflərinin məqalələri dərc olunur. Bu da nüfuz göstəricisidir. «Musiqi dünyası» jurnalı müxtəlif ölkə alimlərinin intellektual əməkdaşlıq platformasıdır. 15-16 oktyabr 2024-cü il tarixində Rusiya Dövlət Sənətşünaslıq İnstitutu, P.İ.Çaykovski adına Moskva Dövlət Konservatoriyası və Üz.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyası ilə birgə "Musiqi dünyası – 2024. İnformasiya – Kommunikasiya – Yaradıcılıq" adlı musiqi jurnalları və naşirliklərin Forumunun keçirilməsi planlaşdırılıb. Forumda musiqi jurnallarının bütün tanınmış redaktorları iştirak edəcək, burada nüfuzlu alimlərin çıxışları gözlənilir. Burada həmçinin, «Musiqi dünyası»nın 100-cü nömrəsinin prezentasiyası da təşkil ediləcək. Xüsusilə də, Rusiya Dövlət Sənətşünaslıq İnstitutunda jurnalın 25-illiyinə və 100-cü nömrəsinin dərc olunmasına həsr olunan памяти ушедшим деятелям культуры и искусства. Некоторые постоянные рубрики со временем изменяются или дополняются, такие как «Образование», «Авторские права», «Интеллектуальная собствен-ность» и др. То есть мы не стоим на месте, постоянно модифицируем целевую направ-ленность издания. Даже если Вы обратите внимание на обложку – тут тоже есть смысл. Лицевая страница журнала транслирует некое сообщение, как любой медиатекст, обладающий прагматическим эффектом – «эффектом воздействия». Основная цель фронтального медиатекста – привлечение внимания читателя к информационной, аттрактивной стороне журнала, как например портретные рисунки и фотографии выдающихся композиторов и музыкальных деятелей Азербайджана и т.д. В любом случае сохраняется тезис – «Азербайджанская музыка – третьему тысячелетию».*

– **E.A.:** Обзор публикуемого контента журнала «Musiqi dünyası» показывает, что он за все время своей деятельности был направлен на достижение соответствия требованиям динамично меняющегося мира. Известно, что современные тенденции международной академической и издательской практики определяют авторитетность научных журналов их включением в крупнейшие индексационные базы данных

dəyirmi masa təşkil ediləcək.

Bu, bizim zəhmətimizin etirafı deyilmi? Və ən əsası, bu, humanitar qeosiyasətdir. Burada söhbət Azərbaycanın tanınmasından, Azərbaycan musiqi elminin tanınmasından gedir. Bir çox jurnallar var, lakin hər jurnal bu səviyyədə tanınmağa nail ola bilmir.

Bu il yeni dərc olunan «Musiqi dünyası. 1999-2024» biblioqrafik göstərici statistik məlumatları təqdim edir. Belə ki, jurnalın 100 nömrəsində 3455 sayda məqalə dərc olunub. Müəllif kollektivinin sayı 270 nəfərdir. Bu günə nəşrin virtual izlənməsinin sayı 400 085 nəfərdir.

Eyni zamanda qeyd etmək istərdim ki, "qalın jurnal"lar qəbiləsindən olan dərgidə dərc olunan elmi məqalələrin sayəsində gənc tədqiqatçılar namizədlik dissertasiyalarını müdafiə etmək imkanı qazanmış, yaşlı nəsil tədqiqatçılar isə sənətşünaslıq doktoru elmi dərəcəsi və yüksək elmi adlara layiq görülmüşlər.

– **Y.Ə.:** Bu gün dünya miqyasında çap nəşrlərinin sayının azalması tendensiyası müşahidə olunur. 25 ildir ki "Musiqi dünyası" həm kağız (çap), həm də jurnalın internet səhifəsində nömrələri yerləşdirərək elektron formatda elmi və praktik informasiyanı ötürür. Bir naşir kimi fikriniz bizə çox maraqlıdır, tezliklə elektron nəşrlər kağız nəşrləri əvəz edəcək, yoxsa müəyyən tarazlığa nail olmaq hələ də mümkündür? Bir var ki, çap mürəkkəbinin qoxusu getməmiş təzə nömrəni əldə tutub "canlı" oxumaqdan mənəvi zövq alasan. Bir рецензируемой литературы таких международных платформ, как Index Copernicus, Scopus и Web of Science. Отметим, что журнал «Musiqi dünyası» индексируется в информационно-аналитической системе SCIENCE İNDEX, а также входит в РИНЦ – национальную библиографическую базу данных научного цитирования России. Сегодня журнал «Musiqi dünyası» «прорывает окно» в Восточную Европу, он находится в процессе оценки Index Copernicus, надеемся в ближайшее время получить оценку индексирования – импакт-фактор на этой платформе.

Тариель муаллим, опираясь на Ваш многолетний опыт работы, как Вы считаете, в современных условиях в гуманитарной научной сфере импакт-фактор может ли быть единственным показателем авторитетности научного журнала? По каким другим альтернативным критериям Вы бы предложили оценивать авторитетность и качество научного издания?

– **Т.М.:** *Учитывая современное технологическое развитие и достижения наукометрии, я, конечно, думаю, что импакт-фактор - один из главных показателей авторитетности журнала, но не единственный. Я этот вопрос и раньше затрагивал. И считаю, что «человечекий фактор» также немаловажный показатель. Кроме того, для того, чтобы*

də var ki, mavi ekrandan oxuyarkən soyuq rəqəmsal dünya ilə qarşılaşıb müəyyən canlı "ünsiyyət" hisslərindən məhrum olasan. Bu qlobal tendensiya fonunda "Musiqi Dünyası" hansı nəşriyyat strategiyasını qurmağı planlaşdırır?

– **T.M.:** *Bu mənada mən həmişə deyirəm, mən köhnə məktəbin nümayəndəsiyəm. Mən kitabı əldə tutmağa, oxuma zamanı onu taktil hiss etməyə, səhifənin sahələrində qeydlər aparmağa üstünlük verirəm. Kitab nə qədər çox tarixi staja malik olsa, bir o qədər də onun qoxusunu, kitabın tarixi yolunun qoxusunu hiss etmək xoşdur. Digər variant – təzə çap olunmuş, hələ poliqrafik mürəkkəbi qurumamış nəşri əlində tutmaqdan həzz almaqdır. Lakin biz müasirliyin ekoloji problemlərini unutmamalıyıq. Biz bilirik ki, kağızın istehsalına nə qədər ağac hammalı istifadə olunur və meşələrin qırılması bəşəriyyətə ümumilikdə nə dərəcədə ziyan vurmuş olur. Digər tərəfdən, kağızın istehsalı – iqtusadi baxımdam böyük xərclər tələb edir. Biz jurnalı həm kağız, həm də elektron variantda dərc edirik. Lakin müasir tendensiyalarda geri qalmayaraq gələn ildən yalnız elektron variantın dərc olunmasını planlaşdırırıq. Bu addımla biz bir tərəfdən elmi informasiyada istifadənin operativliyi və mobilliyini də təmin etmiş oluruq. Unutmayaq ki, "Musiqi Dünyası"nın didaktik multimediya müşahidəsilə elektron naşirlik sahəsində böyük təcrübəsi vardır.*

– **Y.Ə.:** Gəlin müasir oxucu mövzusuna təkrar qayıdaq. Artıq 25 ildir ki, *«Musiqi dünyası» прожил 25 лет было недостаточно одной лишь азербайджанской аудитории. Если мы возьмем десятимиллионное население страны увидим всего лишь несколько процентов людей, связанных с музыкой, с музыкальной наукой. Из этой малой толики половина читает, а половина - не знакома с научным журналом. Поэтому я считаю, что цифровой импакт-фактор не определяет, и тем более не сможет определить авторитетность журнала. Это важно только для специалистов.*

– **Е.А:** Известно, что в мировых ученых, издательских и чиновничьих кругах управления науки сегодня идет большая полемика вокруг темы, как определить качество и авторитетность научных журналов.

– **Т.М.:** *Отмечу, что журнал «Musiqi dünyası» заслужил авторитетность не только потому, что он издается в Азербайджане, а ещё потому, что он известен за пределами страны. Расскажу такой случай: нашей коллеге надо было найти путь, который приблизил бы нас к Московской Государственной Консерватории им.П.И.Чайковского. Московская Консерватория - элитарное высшее музыкальное учебное заведение на всем постсоветском пространстве, и не только, к профессорско-педагогическому составу которого подобраться, не будучи его выпускником практически невозможно.*

“Musiqi Dünyası” ölkənin elmi ədəbiyyat külliyatında mühüm yer tutur. Məlumdur ki, nüfuzlu elmi dərgilərdə nəşr olunan məqalələr mərhələli ekspert rəyindən keçərək dərc olunur. Resenzentlərin ekspert rəyləri həqiqətən elmi yeniliyi və mündəricəsi olan məqalələrin dərc olunması prosesini tənzimləyir. Müəlliflərin və rəyçilərin fəaliyyəti danılmazdır. Maraqlıdır, ölkəmizdə elmi ədəbiyyat oxucusunun fəallığı, onun bu gün sosial məsuliyyəti hansı səviyyədədir?

– **T.M.:** *Yaranan durumu mən belə xarakterizə edərdim ki, elmi jurnalların müəllifləri oxucuya açıqdır, lakin oxucu – yox. Elmi jurnalları çox az oxuyurlar, həm oxucu, həm də tənqidin faizi aşağıdır. Ədalət naminə qeyd edim ki, ümumiyyətlə hazırda çox az ədəbiyyat oxuyan var.*

– **Y.Ə.:** Başqa sözlə, bu gün elmi ədədbiyyat oxucusunun missiyası və ya aktivliyi sadəcə jurnalı oxumaq və lazım olduqda sitat gətirməklə kifayətlənir. Həqiqətənmi elmi jurnalların, xüsusən də “Musiqi dünyası”nın oxucuları dərc olunan məqalələrə münasibət bildirmirlər? Axı xaricdə belə bir təcrübə olub və var ki, oxucu mütaliə etdiyi yazılarla bağlı öz iradını və ya təklifini redaktora göndərir. Yaxud, deyək ki, onlar birbaşa müəlliflərin özləri ilə əlaqə saxlayır, sağlam polemika aparırlar. Naşir və baş redaktor kimi 25 illik təcrübənizə əsaslanaraq, jurnalınızın səhifələrində peşəkar elmi mübahisələrlə qarşılaşmısınızmı?

– **T.M.:** *Ümumiyyətlə, əgər Azərbaycanda tənqidin vəziyyətindən*

Благодаря ответственному редактору по международным связям, доктору искусствоведения Анне Амраховой, мы узнали отношение к нашему журналу. Так, выдающийся музыковед, педагог, доктор искусствоведения Юрий Николаевич Холопов доброжелательно принял нашего представителя, дал согласие на публикацию своей статьи и тем самым открыл двери Московской Консерватории перед нашим журналом. В деле налаживания международных коллегиальных отношений журнал стал посредником. А это и есть показатель авторитетности и значимости «человеческого фактора».

Журнал «Musiqi dünyası» не просто музыкальный, он и научно-педагогический, критико-публицистический и культурно-просветительский. «Musiqi dünyası» является не только площадкой для публикации азербайджанских гуманитариев, но и для зарубежных ученых, исследователей. Сегодня журнал «Musiqi dünyası» имеет международный статус не декларативно, а на деле. Так, к 15-летию журнала московским издательством «Композитор» был опубликован сборник статей «Наука без границ», под редакцией А.Амраховой, в котором были собраны статьи ученых и композиторов с мировыми именами, которые выступали на страницах издания: Ю.Н.Холопов, Е.В.Назайкинский, В.Г.Тарнопольский, М.Г.Арановский,

danışırıqsa, demək lazımdır ki, çox zəif inkişaf edib. Tənqidi məqalələrin faizi çox aşağıdır, mən məqalələrin tənqidi barədə heç hələ danışmıram. Düzdü, mən jurnalın dərc olunduğu gündən bu məsələni qaldırmışam. Hamı qorxu ilə ətrafa baxır: "Bu gün kiminsə haqqında nəsə desəm, nə olar? Sabah mənim haqqımda o, nə deyər? Birdən bütün bunlar mübahisələrə və əsəb gərginliyinə çevrilər? Məsələn, çoxmilyonlu əhalisi olan Rusiyada fikir və tənqidlər açıq deyilir, diskussiyalar aparılır. Təəssüf ki, Azərbaycanda bu yoxdur... Ölkəmiz (müqayisədə) böyük deyil, bütün kolleqalar bir-birlərini uşaqlıqdan gözəl tanıyır, çox vaxt ailəvi dostdular. Problem ondadır ki, Azərbaycanda tənqid mədəniyyəti yoxdur. Hamı unudur ki, tənqid təhkir xarakterli olmamaldırı, əksinə xeyirxah, kostruktiv mahiyyət daşımalıdır. Tənqid stimullaşdırır, dinamiklik gətirir, istiqamət verir, yeni fikirlərin yaranmasına səbəb olur. Tənqid olmayan yerdə, müəllif hesab edir ki, o hər şeyi düz yazıb, düz izah edib. Axı hamı susub! Bundan başqa bizdə axı xeyirxah tənqid də nədənsə qısqanc münasibət kimi qarşılanır. Buna görə də, tənqid kuluar tənqid səviyyəsində qalır. Siz, ola bilsin ki, eşidmisiz sovet illərində necə hamı "Amerikanın səsi" radiosu ilə xəbər verilişlərini, caz konsertlərini və s. dinləyib, daha sonra gizlin, öz aralarında bütün bunları müzakirə edərdilər. İndi də həmin vəziyyətdəyik. Kiminsə ifası, yaradıcılığı, elmi fəaliyyəti müzakirə olunur, tənqid edilir, amma bu yalnız "mətbəx" söhbətləri çərçivəsində baş verir. Cəmiyyətə çıxan zaman isə onlardan В.С.Це-нова и др.

– **Е.А.:** Пролистывая страницы журнала, я сталкивалась со статьями ученых не только из России, но и из Германии, Финляндии, Украины, Узбекистана, Казахстана, Китая, Турции и других стран.

– **Т.М.:** *Несомненно, ведь журнал международный. Авторы многих зарубежных стран печатались на страницах нашего журнала. Это и есть показатель авторитетности. Журнал «Musiqi dünyası» является многофункциональной интеллектуальной площадкой сотрудничества ученых разных стран. 15-16 октября 2024-го года совместно с Российским Государственным институтом искусствознания, Московской государственной консерваторией имени П.И. Чайковского и Бакинской Академией Музыки имени Узеира Гаджибейли планируется проведение Форума музыкальных журналов и издательств «Мир музыки – 2024. Информация – Коммуникация – Творчество». Соберутся все известнейшие редактора музыкальных журналов, выступят авторитетные ученые. И там, также будет презентация 100-го номера журнала «Musiqi dünyası». А именно, в Государственном институте искусствознания проведут круглый стол, посвященный 25-летию нашего издания и выходу в свет 100-го номера журнала. Это ли не признание нашего труда? И, главное -*

soruşanda ki, – "Deyin görək, xoşunuza gəldimi?", biz yalnız bir cavabı eşidirk: "Bəli! Təbrik edirik! Əladır! Möhtəşəmdir! Dahiyanədir!". Ümid edirəm ki, tezliklə peşəkar "musiqi tənqidçiləri"nin gənc kadrları üzə çıxacaq. Çünki açıq tənqid olmadan – heç cür mümkün deyil. Yenə də, qeyd edim ki, tənqid xeyixahlıqla söylənməli, yol göstərməli, istiqamət verməli, hörmətlə ifadə edilməli, ən əsası da – ədalətli və obyektiv olmalıdır.

– **Y.Ə.:** Siz necə düşünürsüz, elmi ədəbiyyatın müasir oxucusu nə zaman passiv müşahidəçi mövqeyindən azad olub, seyrçidən elmi fikrin inkişaf prosesinin fəal iştirakçısına çevriləcəkdir?

– T.M.: *Bunun nə zaman baş verəcəyini mən deyə bilmərəm. Lakin çıxış yolunu göstərə bilərəm. Oxucu mədəniyyəti və tənqid mədəniyyəti təhsil prosesində aşılanmalıdır. Bu asan məsələ deyildir. Yeri gəlmişkən, fransız filosofu, yazıçı və humanisti Mişel Montenun bir ifadəsini misal çəkim: "Kim başqasının düşüncəsinin böyüklüyünü aydın görərsə, özünü eyni səviyyəyə yüksəldər və bununla da öz fikrini də eyni yüksəkliyə qaldırar". Bu o deməkdir ki, digərlərin fikri – söz xatirinə deyilən söz deyildir. Əgər sən həmin sözdə özün üçün rasional toxum görə bilsən və onu qəbul etsən – demək ki, sən özün də mükəmməlləşirsən.*

– **Y.Ə.:** "Musiqi Dünyası" beynəlxalq elmi-nəzəri jurnalının prioritet məqsədi musiqi mədəniyyətinin, ümumiyyətlə milli mədəni irsin, dünya elminin nailiyyətlərinə söykənərək, yeni müstəvidən elmi dərkinin

это и есть гуманитарная геополитика. Здесь речь идет о признании Азербайджана, признании азербайджанской музыкальной науки. Журналов много, но не каждый журнал может достигнуть признания на таком уровне.

Библиографический справочник «Musiqi dünyası. 1999-2024» предоставляет некоторые статистические показатели. Так, за 100 выпусков журнала было опубликовано 3455 статей. Число авторского коллектива составляет 270. Виртуальная посещаемость издания на сегодняшний день 400 085. При этом замечу, что благодаря публикациям своих научных статей на страницах «толстушки», молодые исследователи обрели возможность защитить кандидатские диссертации, исследователи старшего поколения удостоились научной степени доктора искусствоведения, высоких научных званий.

– **E.A.:** Сегодня в мировых масштабах прослеживается тенденция уменьшения числа печатных изданий. В течение 25 лет «Musiqi dünyası» передавал научную и практическую информацию как через бумажный (печатный), так и через электронный формат, размещая номера на сайте журнала. Интересно Ваше мнение, как издателя, вытеснят ли в скором времени электронные издания бумажные, или же все-таки будет достигнут определенный

formalaşdırılmasıdır. Məlumdur ki, 2023-cü il 29-31 oktyabr tarixlərində Heydər Əliyev Fondu və Azərbaycn Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Ümummilli lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunan tədbirlər çərçivəsində ölkəmizdə ilk dəfə Musiqi Forumu keçirildi. Siz həmin Forumun "Musiqişünaslıq araşdırmalar kəsişməsində" panel iclasında dövlət dəstəyi ilə "Milli Yaddaş Institutu"nun təsis edilməsi təklifini irəli çəkdiniz**.** "Milli Yaddaş Institutu"nun konsepsiyasının müəllifi kimi onun məzmunu, mahiyyəti və reallaşma mexanizmləri barədə ideya və fikirlərinizlə bölüşsəniz oxucular üçün dəyərli olardı.

– T.M.: Mən bu barədə çox düşünürəm. "Milli Yaddaş Institutu"nu mən, ilk növbədə, real dünya ilə virtual aləm arasında əlaqə yaradan elmi-tədqiqat təşkilatı kimi görürəm. ikincisi, bu özünəməxsus elektron-rəqəmsal yaddaş institutudur. Yaddaş mahiyyət etibarı ilə fraqmentaldır. İnsan idrakının hər sahəsinin – tarixçilərin, musiqişünasların, etnoqrafların və digərlərinin öz yaddaşı vardır. Bütün bunlar pərakəndədir, dağınıqdır. Əgər biz Milli Yaddaşdan danışırıqsa, demək ki, bütün bu informasiyanı bir yerə toplamaq lazımdır. Kağız üzərində olan bu məlumat massivini necə bir yerə yığmaq olar? Yalnız rəqəmsallaşdırma yolu ilə bu mümkündür. Böyük həcmli informasiyanı yerləşdirən güclü serverlər olmalıdır. Azərbaycan mədəniyyəti və incəsənətinin bütün sahələri üzrə bütün informasiya elektron platformaya yüklənməli, vahid sistemdə баланс? Ведь одно дело держать в руках свежий номер с еще не выветрившимся запахом типографских чернил, получать удовольствие и пользу от чтения «вживую». А другое, когда, читая через экран ты сталкиваешься с холодным цифровым миром, лишаешься определенных ощущений. На фоне этой мировой тенденции, какую стратегию издательской деятельности планирует выстроить «Musiqi dünyası»?

– Т.М.: *В этом плане я всегда говорю, что я человек старой закалки. Я все-таки предпочитаю держать книгу в руках, во время чтения чувствовать её тактильно, фиксировать свои заметки на полях. Чем книга имеет больший исторический стаж, тем более приятнее ощущать этот запах, запах исторического пути книги. Второй вариант - это получать удовольствие от того, что держишь в руках свеженапечатанное издание, на которой еще не высохла полиграфическая краска.*

Но мы не должны забывать и про экологическую проблему современности. Мы знаем сколько уходит древесины на производство бумаги и как вырубка лесов пагубно влияет на человечество в целом. С другой, стороны бумажное производство — это большие затраты с точки зрения экономики. Мы издаём журнал и в бумажном, и в электронном формате. Но следуя современным тенденциям, со следующего года планируем выпускать

birləşdirilməlidir. Bu Azərbaycanın dünya miqyasında identifikasiyasına xidmət edə bilərdi. Milli Yaddaş İnstitutunun elmi-tədqiqat şöbələri məlumatları işləməli, nəzəri cəhətdən əsaslandırmalı, pasportlaşdırılmalı və İnternətə yükləməlidirlər. Beləliklə, "Milli Yaddaş İnstitutu"nun məqsədi elmi-praktiki rəqəmsal verilənlər bazasının yaradılmasıdır. Nəticədə, hər tədqiqatçı arxiv materiallarına vaxt itirmədən operativ əldə edilməsinə nail ola biləcək. Onu artıq sənədin kağız variantı maraqlnadırmayacaq. Sənədlərin kağız variantı isə muzeylərdə və arxivlərdə elə əvvəl necə qorunurdusa eləcədə yenə qorunsun. Bu layihəni həyata keçirmək üçün bizə dövlətin dəstəyi lazımdır, çünki bu çox irimiqyaslı işdir. Yalnız dövlət proqramı vasitəsilə geniş auditoriyaya elektron formatda milli status daşıyan sənəd və artefaktları təqdim etmək olar. Onu da nəzərə alın ki, layihəmizə görə informasiya yalnız Azərbaycandan akkumulyasiya olunmur, eyni zamanda bütün dünyadan toplanılır. Xaricdə hər hansı bir kitabı əldə etmək heçdə asan başa gəlmir, lakin onun elektron variantını almaq – asanlıqla mümkündür. Məsələn, Firudin Şuşinskinin səs arxivi Britaniya Muzeyində yerləşir. Başqa sözlə, biz Azərbaycan haqqında məlumatın harada olduğunu bilirik və onu vahid bazaya əlavə edirik. Biz açıq cəmiyyətdə yaşayırıq. Lakin informasiya bütünlüklə oxucuya, xüsusilə də məhz Azərbaycan vətəndaşına açıq deyil. "Milli Yaddaş İnstitutunun" elektron bazası tədqiqatçıya informasiyanı opertiv şəkildə *только электронный вариант. Этим самым мы заодно обеспечим оперативность и мобильность использования научной информации. Тем более, что у «Musiqi dünyası» есть опыт работы в сфере электронных изданий с дидактическим мультимедийным сопровождением.*

– **E.A.:** Давайте вновь затронем тему современного читателя научной литературы. Уже 25 лет как «Musiqi dünyası» занимает значимое место в отечественной научной литературе. Известно, что все статьи, публикуемые в журнале, проходят все этапы рецензирования, и только получив положительную экспертную оценку представляются к печати. Экспертные отзывы рецензентов позволяют допускать к печати именно те статьи, которые отличаются научной новизной содержания и оригинальностью изложения мысли. Деятельность авторов и рецензентов неоспорима. Очень интересно, сегодня в нашей стране на каком уровне находится активность читателя научной литературы, как выражена его социальная ответственность?

– **T.M.:** *Я охарактеризую возникшую ситуацию таким образом: авторы научных журналов открыты читателю, а вот читатель – нет. Мало читают научные журналы, малый процент и читателя, и критики. Справедливости ради добавлю,*

ötürməyə imkan yarada bilər. O, isə öz növbəsində, sənədin rəqəmsal variantını əldə edərək həm vaxtına, həm də yaradıcı prosesə sərf edilən qüvvəyə qənaət edə bilər.

– **Y.Ə.: Mən belə başa düşdüm ki,** Rəqəmsal Milli Yaddaş İnstitutunun məqsədi – Azərbaycan haqqında vahid sistemləşdirilmiş məlumatların qurulması, bilik, informasiya və reallıq arasında texnoloji körpünün reallaşdırılmasıdır.

– **T.M.:** *Tamamilə düzdür, "Milli Yaddaş İnstitutunun" metaelmi məqsədi məhz bundadır. Bu ideyanı reallaşdıraraq biz milli yaddaşı olduğu kimi gələcək nəsillərə ötürə bilərdik, milli irsimizə olan müəyyən laqeyidliyi aradan götürə bilərdik. Bizim muzeylərdə XX əsrin 30-cu illərinə aid fonovaliklər, qrammofon valları tozlanıb kənarda qalaraq restavrasiya, geniş auditoriya üçün rəqəmsal formatda səsləndirilməsi üçün öz növbəsini gözləyirlər. Onu da qeyd edim ki, qrammofon vallarının əksəriyyətini xarici muzey və arxiv təşkilatları tərəfindən Vətənində qorunub-saxlanması məqsədəuğun hesab edilən milli irsimiz kimi bizə təhvil verilib. Mən hələ öz kolleksiyam barədə söz açmıram, çünki yenə də, onu yalnız dövlətin dəstəyilə ictimailəşdirə bilərəm. Öz qüvvəmiz hesabına bu mümkün deyildir. Amma bu çox əhəmiyyətli və qiymətlidir.*

– **E.A.:** Söhbətimizin sonuna yetişərək qeyd etmək istəyirəm ki, 2024-cü ildə Sizin ünvanınıza həm ölkədən, həm də xaricdən bir çox görkəmli alimlərdən, ali məktəblərin professor-müəllim heyətindən, nəşriyyat evləri *что сейчас мало читают вообще.*

– **E.A.:** Другими словами, миссия или активность читателя проявляется только лишь чтением и цитированием статей в ходе надобности. Неужели читатели научных журналов, в частности «Musiqi dünyası», не выражают свое отношение к публикуемым статьям? Ведь за рубежом была и есть практика, когда читатель присылает в редакцию свои замечания или предложения по поводу прочитанных статей. Или скажем обращаются ли напрямую к самим авторам, ведут с ними полемику. На основе своего 25-летнего опыта издателя и главного редактора, сталкивались ли Вы с профессиональной научной полемикой на страницах Вашего журнала?

– **T.M.:** *В целом, если говорить о критике в Азербайджане, она у нас очень слабо развита. Очень малый процент критических статей, я уже не говорю о критике самих статей. Хотя я говорил об этом с самых первых дней издания журнала. Все пугливо смотрят по сторонам: «А что, если я сегодня о ком-то, что-то скажу? А что он скажет обо мне завтра? А вдруг все обернется склоками и нервотрепкой?»? Например, в России с многомиллионным населением открыто высказываются мнения, критика, ведутся дискуссии. В Азербайджане, к сожалению, этого нет. ...Страна небольшая (по сравнению), все коллеги друг друга хорошо*

və digər kollektivlərindən çoxsaylı təbriklər daxil oldu və gələcək fəaliyyətinizdə uğurlar arzulandı. Sizə ünvanlanan təbrik və arzulara ehtiram və təşəkkürlərinizlə yanaşı, biz müsahibəmizi Sizin naşir və baş redaktor kimi müəllif və oxuculara ünvanlanan arzularınızla bitirmək istərdik. Düşünürəm, Sizin onlara ünvanladığınız xeyirxah arzularınız milli elmi ədəbiyyatın, o cümlədən elmi dərgilərin gələcək inkişaf mərhələlərinin yol xəritəsini çəkmiş olardız.

– **T.M.:** *«Musiqi dünyası» ən çətin, mürəkkəb tarixi mərhələdə– SSRİ-nin dağılması, Müstəqil Azərbaycanın bərqərar olması, ölkədə müharibə getdiyi bir dövrdə yaranmışdır. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, o yaşamağa davam edir, yaşamaq uğrunda mübarizə aparır, və məğlub olmurdu. Bizdə onunla bir yerdə "yetkinlik" yaşına çatdıq. Mən dəfələrlə qeyd edirdim ki, "insan faktoru" hər zaman jurnalın formalaşması və təkamülündə mühüm rol oynayıb. Sürətli inkişaf templərini və dünya inkişafının trendlərini nəzərə alaraq elmi fəaliyyətin gələcək taleyini proqnozlaşdırmaq olduqca çətin bir məsələdir. Lakin mən görürəm ki, artıq Azərbaycan elmi jurnalları, o cümlədən "Musiqi dünyası" yüksək sitatgətirmə göstəricilərilə Index Copernicus, Scopus и Web of Science kimi beynəlxalq rəqəmsal platformalarda öz yerlərini tutublar. Bu sevindirici haldır. Ümid edirəm ki, bizim fəaliyyət istedadlı gəncləri cəlb edəcək. Gələcək gənclərindir.*

знают с детства, зачастую семейные друзья. Проблема в том, что в Азербайджане, я бы сказал, нет культуры критики. Все забывают о том, что критика должна быть не оскорбительная, а доброжелательная, конструктивная. Критика стимулирует, динамизирует, направляет, подает новые мысли. Если критики нет, автор думает, что все правильно изложил, написал. Ведь все молчат! Кроме того, даже доброжелательная критика у нас почему-то воспринимается, как ревностное отношение. Поэтому и критика остается на уровне кулуарной критики. Вы, наверное, слышали, как в советское время слушали по радио «Голос Америки» - новостные передачи, джазовые концерты и др., а потом все это обсуждалось секретно, между собой. Сейчас тоже самое, чьё-то исполнение, творчество, чья-то научная деятельность обсуждается, критикуется только в пределах «кухонных» разговоров. А выйдя в свет, когда их спрашивают: – «Ну как, Вам понравилось?», мы слышим один ответ: – «Да! Поздравляем! Отлично! Великолепно! Гениально!». Надеюсь, что в скором времени появятся молодые кадры профессиональных «музыкальных критиков». Потому-что без открытой критики - никак нельзя. И снова отмечу, критика должна быть доброжелательной, напутствующей, направляющей, уважительной, а главное – справедливой и объективной.

– **E.A:** Siz gələcəkdə elmi nəşrlərdə dərc olunan ölkə müəllifini necə görürsüz?

– **T.M.:** *Jurnalın səhifələrində dərc olunan məqalə müəllifini dürüst, peşəkar, məsuliyyətli, tənqidi yanaşması olan, öyrənməyə həvəsli, mütərəqqi görmək istərdim. Gələcəyin müəllifi tədqiqatın müxtəlif metodlarını tətbiq etməyə bacarmalıdır. Bu günki metodologiya çox tutumludur. Tədqiqatın metodologiyası və metodları tamamilə fərqlidirlər. Çoxları bu günün özündə belə köhnəlmiş tədqiqat metodlarından istifadə edir. Başqa sözlə, təəssüf olsun ki, metodoloji instrumentariya baxımından biz hələlik geridə qalmışıq.*

Çox şey dəyişib... Bu günki səsli "fonosfer" (M.Y.Tarakanovun termini) dəyişib, transformasiya olub. Şəhərə bir nəzər yetirin. Şəhər – bütöv səs-küydür. Ümumi mədəniyyətin tərkib hissəsi olan musiqi ekologiyası yox dərəcəsindədir. Səsli xaos insanların psixikasına, emosional durumuna təsir edir. Təbii səs-küyü insanın əqlinə təsir edən texnogen səs-küy əvəz edib. Buna görə də musiqinin özünün təbii mündəricəsi dəyişib. Bu günün

– **E.A.:** Как Вы думаете, когда современный отечественный читатель научной литературы освободится от позиции пассивного наблюдателя, и из созерцателя станет активным участников развития научной мысли?

– **T.M.:** *Когда это произойдет я точно сказать не смогу. Но могу сказать, как к этому прийти. Читательская культура и культура критики должна прививаться в процессе образования. Это очень непростая задача. Приведу, кстати, высказывание французского писателя-гуманиста Мишеля де Монтеня: «Кто ясно видит величие чужой мысли, тот и сам поднимается до того же уровня и возносит свою мысль на ту же самую высоту». Это значит, что чужая мысль — это не просто брошенная мысль. Если ты сможешь увидеть в ней рациональное зерно для себя и воспримешь её - то ты сам совершенствуешься.*

– **E.A.:** Известно, что приоритетом международного научно-теоретического журнала «Musiqi dünyası» является, опираясь на национальное культурное наследие, на достижения мировой науки формировать новые концепты научного осмысления музыкальной культуры. В 2023-ом году 29-31 октября Фондом Гейдара Алиева и Министерством Культуры Азербайджана был проведен в стране первый Музыкальный Форум, посвященный 100-летию Обще-

musiqisi – ayrıca fərdin musiqisidir ki, müəyyən qrup insanlara aydın və maraqlıdır. Əksər hallarda, "müasir musiqi" riyazidir, o riyazi hesablamalar üzərində qurulub. Razılaşın ki, melodiyasız musiqi – musiqi deyildir. Musiqi ifa olunmalıdır, yadda qalmalıdır. Müasir musiqini yadda saxlamaq mümkün deyil. Hətta ifaçılar müasir musiqini praktiki olaraq həmişə not üzərindən ifa edir. Unutmayaq ki, musiqinin indikatoru – xalqdır. Hər halda, "Musiqi dünyası"nın naşiri və baş redaktoru kimi mən ümidlərlə doluyam, müəllif və oxuculara, redaksiya kollegiyasına və resenzentlərə – jurnalı yaradan bütün bizim komandaya minnətdaram. Mən minnətdaram o kəslərə ki, "Musiqi dünyası" jurnalının reallaşması üçün zamanında yaxşı məsləhətlər verib və bütün bu 25 il ərzində bizə dəstək olub.

– **Y.Ə.:** Bizə ayırdığınız vaxta görə Sizə təşəkkür edirik. Dialoqu dəstəklədiyiniz üçün minnətdarlığımızı bildiririk. Sizə və redaksiya heyətinə yeni elmi-yaradıcılıq uğurlarını arzulayırıq! Və sonda, cəsarət edib Sizdən soruşmaq istərdim: *"Bəs bundan sonra nə edəcəksiz?!".*

– **T.M.:** *Sonra?... Sonra – yalnız irəli! Necə deyərlər, "Yolçu yolda gərək"!*

Söhbəti apardı

k.ü.f.d., dos. Yeganə Əliyeva

национального лидера Гейдара Алиева. Участвуя в работе секции «Музыковедение на стыке исследований», Вы предложили идею о создании «Национального Института Памяти» при поддержке Президента Азербайджанской Республики. Поделитесь с нами концептуальным содержанием, приоритетами и механизмами реализации Вашей идеи.

– **Т.М.:** Я об этом много думаю. *«Национальный Институт Памяти», в первую очередь, я вижу, как научно-исследовательскую организацию, которая создает связь реального мира с виртуальным. Во-вторых, это своеобразный электронно–цифровой институт памяти. Память сама по себе фрагментарна. Каждая область человеческого познания имеет свою память - историки, музыковеды, этнографы и т.д. И все это разрозненно. А если мы говорим о Национальной Памяти, то значит надо все эту информацию объединить воедино. Как объединить этот массив бумажной информации? Только через цифровизацию. Должны быть мощные серверы, вмещающие большой объём информации. Информация о всех областях культуры и искусства Азербайджана должна заносится на электронную платформу, объединяться в единую систему. Это способствовало бы идентификации Азербайджана в мировом масштабе. Научно-исследовательские отделы*

«Национального Института Памяти» должны были бы обрабатывать, теоретизировать, паспортизировать данные и закладывать их в Интернет. Таким образом, цель «Национального Института Памяти» - создать цифровую научно-практическую базу. В итоге, каждый исследователь будет получать доступ к архивным данным, не теряя массу времени. Его больше не будет интересовать бумажный вариант. Бумажный вариант должен хранится в музеях и архивах, где и хранится. Для осуществления этого проекта нам необходима поддержка на государственном уровне, ведь это очень масштабная работа. Только через государственную программу возможно предоставить в электронном формате широкой аудитории документы и артефакты, имеющие национальный статус. Учтите и то, что информация аккумулируется не только из Азербайджана, но и со всего мира. За рубежом заполучить книгу не так-то просто, а вот её электронный вариант – вполне возможно. К примеру, звуковой архив Фирудина Шушинского находится в Британском Музее. То есть, мы знаем где находится информация об Азербайджане и закладываем ее в единую базу. Мы живем в открытом обществе. Но не вся информация доступна читателям, а именно гражданину Азербайджана.

Электронная база «Национального Института Памяти» сможет оперативно предоставлять информацию исследователю, который, получив цифровой вариант документа, тем самым сэкономит и время, и силы для творческого процесса.

– **Е.А.:** Как я поняла, задача Цифрового Национального Института Памяти – это построение систематизированных данных об Азербайджане, реализация технологического моста между знанием, информацией и реальностью.

– Т.М.: *Совершенно верно, в этом и заключается метанаучная задача «Национального Института Памяти». Реализовав эту идею, мы смогли бы передать национальную память в достоверной форме будущим поколениям, смогли бы преодолеть некоторое халатное отношение к народному достоянию. В наших музеях лежат и пылятся фоновалики, грампластинки, относящиеся к 30-тым годам XX века, которые ждут своей очереди для реставрации, озвучения в цифровых форматах для широкой аудитории. Отмечу, что среди них есть и те, которые нам передали зарубежные музейные и архивные организации, посчитав их нашим национальным достоянием, которое должно храниться у себя на Родине. Я уже не говорю о своей коллекции, которую я смогу обнародовать, опять же, только при поддержке государства. Своими силами это не*

получится. А ведь это очень важно и ценно.

– **Е.А.:** Под конец нашей беседы хочу отметить, что в 2024 году Вам и в адрес Вашей редакции поступали многочисленные поздравления и пожелания дальнейших успехов от именитых ученых, от профессорско-педагогических составов высших школ, из издательских домов и других коллективов как из республики, так и из-за рубежа. Мы бы хотели от Вас услышать не только признательность к этим поздравлениям и знакам благодарности. Нам очень хотелось бы, чтобы и Вы, как издатель и главный редактор издания, озвучили свои пожелания к авторам и читателям журнала, и тем самым обозначили бы дорожную карту последующих этапов развития отечественной научной литературы, в том числе и научных журналов.

– **Т.М.:** *«Musiqi dünyası» был создан в самое тяжелое, сложное время - распад СССР, становление независимого Азербайджана, практически военное положение в стране. Но он, жил, взрослел, выживал, и не сдавался. И мы с ним «повзрослели». Я уже не раз говорил, что «человеческий фактор» всегда играл важную роль в формировании и эволюции журнала. Трудно прогнозировать дальнейшую судьбу научной деятельности, учитывая скоростные темпы и тренды мирового развития. Но я вижу, что азербайджанские научные журналы, в том*

числе и «Musiqi dünyası», фигурируют с значительными показателями цитируемости на таких международных цифровых платформах, как Index Copernicus, Scopus и Web of Science. И это радует. Я надеюсь, что талантливую молодежь привлекает наша деятельность. Ведь за ними будущее.

– Е.А: Каким Вы видите отечественного автора научных публикаций будущего?

– Т.М.: *Хотелось бы видеть на страницах журнала публикации честного, профессионального, ответственного, критикующего, любознательного и прогрессивного автора. Автор будущего должен владеть различными методами исследования. Сегодняшняя методология очень емкая. Методология и методы исследования совершенно разные. Многие до сих пор пользуются устаревшими методами исследования. Другими словами, с методологическим инструментарием мы, к сожалению, пока отстаем.*

Многое изменилось… Сегодняшняя звуковая «фоносфера» (термин М.Е.Тараканова) изменилась, трансформировалась. Окиньте взором город. Это сплошной шум. Отсутствует музыкальная экология, что является частью всеобщей культуры. Звуковой хаос действует на психику, на эмоциональное состояние человека. Естественный, природный шум заменил техногенный шум, который влияет на разум человека. Поэтому

видоизменилась содержательная природа самой музыки. Сегодняшняя музыка — это музыка отдельного индивидуума, которая понятна и интересна определенной группе людей. Зачастую, т.н. «современная музыка» математическая, она основана на вычислении. Согласитесь, музыка без мелодии — это не музыка. Музыка должна петь, должна запоминаться. Современную музыку запомнить невозможно. Даже исполнители играют её, практически всегда, по нотам. А индикатор музыки – это народ.

В любом случае, как издатель и главный редактор «Musiqi dünyası», я полон надежд и благодарен авторам и читателям, редколлегии и рецензентам – всей нашей команде, которая создавала этот журнал. Я благодарен всем тем, кто давал дельные советы по реализации идеи создания журнала «Musiqi dünyası» и поддерживал нас все эти 25 лет.

– **Е.А.:** Благодарим Вас за интервью, за уделенное нам время. Спасибо, что поддержали диалог. Желаем Вам и редколлегии дальнейших научно-творческих успехов! И, напоследок, все же осмелюсь и спрошу: «А что же дальше…?!».

– **Т.М.:** *Дальше?... А дальше - только вперед! Как говорится, «Дорогу осилит идущий»!*

Беседу вела

Егана Алиева